

**DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA
OPĆINE BREZA ZA PERIOD
2020. - 2022. GODINE**

1 -Uvod

U skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“ broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18 i 11/19), pripremljen je Dokument okvirnog budžeta (DOB) koji je dio pristupa Srednjoročnog okvira rashoda za 2020.-2022. godine. Ovaj dokument je izlazni rezultat srednjoročnog procesa planiranja i izrade budžeta po metodologiji „10 koraka“, koja je zasnovana na najboljim međunarodnim iskustvima.

Izrada Dokumenta okvirnog budžeta za trogodišnji period postala je uobičajena praksa na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini. S obzirom da se temelji na prioritetima i politikama Vlade, Dokument okvirnog budžeta je koristan instrument u stvaranju kvalitetnijeg strateškog osnova za raspodjelu budžetskih sredstava.

Dokument okvirnog budžeta za period 2020. - 2022. godine izlaže fiskalnu strategiju i budžetske planove za slijedeće tri godine i ima za cilj da razvije bolju stratešku osnovu za pripremu budžeta. DOB predstavlja preliminarni okvirni Nacrt budžeta za 2020. godinu, te daje okvirna predviđanja za 2021. - 2022. godinu. Osnova za izradu budžeta zasniva se na procjeni privrednog razvoja, razvoja socijalnog sektora, makroekonomskih pokazatelja, te prognozi prihoda i rashoda za godine koje su obuhvaćene Dokumentom okvirnog budžeta.

Još jedan bitan cilj Dokumenta okvirnog budžeta, je i da osigura sveobuhvatan i konsolidiran okvir planiranja rashoda na nivou općine.

Služba za finansije,inspekcijske poslove i opću upravu je u narednim tabelama koristila projekcije prihoda od nadležnih institucija, tj. Direkcije za ekonomsko planiranje pri Vijeću Ministara BiH, Odjeljenja za makroekonomsku analizu Uprave za indirektno oporezivanje BiH, Federalnog ministarstva finansija, te Ministarstva finansija ZE-DO kantona i shodno tome sačinjene su i projekcije okvirnih rashoda Budžeta općine Breza koje će prilikom svake izrade Budžeta za odgovorajuću godinu biti podložne revidiranju i potrebnim korekcijama.

Pri izradi ovog dokumenta korišteni su podaci iz sljedećih publikacija:

- Vijeće ministara BiH, „Program ekonomskih reformi za 2018. - 2020. godinu“, Sarajevo, januar 2018.godine;
- Direkcija za ekonomsko planiranje BiH, „Ekonomski trendovi Godišnji izvještaj 2017. godine“, Sarajevo, april 2018. godine;
- Direkcija za ekonomsko planiranje BiH, „Perspektive 2019.- 2021. godine“, Sarajevo, april 2018. godine;
- Direkcija za ekonomsko planiranje BiH, „Informacija o kretanju makroekonomskih pokazatelja januar – oktobar 2018. godine“, Sarajevo, decembar 2018. godine;
- Odjeljenje za makroekonomsku analizu pri Upravi za indirektno oporezivanje BiH, „OMA Bilten“ broj: 166 i 167;
- Federalno ministarstvo finansija, Smjernice ekonomske i fiskalne politike FBiH za period 2020. - 2022. godine, Sarajevo, maj 2019. godine;
- Vlada Zeničko-dobojskog kantona, Smjernice ekonomske i fiskalne politike ZDK za period 2020. - 2022. godine, Zenica, maj 2019. godine;
- Federalni zavod za statistiku, „Mjesečni statistički pregled Federacije Bosne i Hercegovine“ broj: 1, 2, 3, 4 i 5;
- Federalni zavod za statistiku, „Mjesečni statistički pregled Federacije Bosne i Hercegovine po kantonima“, broj: 1, 2, 3, 4 i 5;

II MAKROEKONOMSKI OKVIR

2.1. Makroekonomski trendovi i kretanja u srednjoročnom periodu

Imajući u vidu da eksterno okruženje za Bosnu i Hercegovinu, a samim time i za Federaciju BiH predstavlja glavnu odrednicu kretanja ekonomskog rasta, u nastavku su sažeto obrazložena kretanja glavnih makroekonomskih parametara u svijetu, Europskoj uniji i eurozoni, te kretanja istih u zemljama Zapadnog Balkana.

Uvažavajući nekoliko strateških politika uključujući jačanje i razvoj transportnih veza, podsticanje razvoja održivih izvora energije, očuvanje okoliša, socio-ekonomski razvoj te jačanje institucionalnih kapaciteta i sigurnosti.

Strateški ciljevi i programi Vlade, vezani su za dalje usklađivanje domaćeg zakonodavstva sa zakonodavstvom EU, očuvanje makroekonomske stabilnosti i jačanje fiskalne odgovornosti, ekonomske reforme, izgradnju i rekonstrukciju transportne, energetske i okolišne infrastrukture, nastavak reformi pravosuđa i javne uprave, zdravstva i socijalnog sektora, borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala, jačanje saradnje sa organizacijama civilnog društva, zaštitu od diskriminacije, te jačanje regionalne saradnje i koordinacije između kantona.

U Bosni i Hercegovini se u 2019. godini očekuje nastavak trenda ekonomskog rasta, iako bi stopa rasta bila neznatno niža nego u 2018. godini, imajući u vidu usporavanje ekonomskog rasta u Evropskoj uniji. Tako se u 2019. godini očekuje rast od 3,1%¹, potaknut rastom potrošnje (javne i privatne), te investicija. Odabrani makroekonomski pokazatelji BiH za naredni srednjoročni period nalaze se u Tabeli 1.

¹ DEP: DOB-Makroekonomske projekcije 2020-2022., mart 2019. godine

Tabela broj 1. Osnovni makroekonomski pokazatelji BiH za naredni srednjoročni period

Indikator	2019	2020	2021	2022
Bruto domaći proizvod (realni rast)	3,1	3,7	3,8	4,0
Indeks industrijske proizvodnje	2,3	4,3	4,7	5,0
Izvoz roba	4,9	7,2	6,7	6,6
Uvoz roba	2,9	4,7	5,1	4,6
Stope nezaposlenosti	33,0	31,5	30,0	29,0
Stope rasta broja zaposlenih lica	2,8	2,9	3,0	3,1
Indeks potrošačkih cijena	1,3	1,4	1,5	1,7

Izvor: Prilagođeno prema DEP: Makroekonomske projekcije za DOB, mart 2019. godina

Pod pretpostavkom povoljnog eksternog okruženja i implementacije strukturnih reformi u zemlji, sa glavnim osloncem u domaćoj tražnji, u BiH se u periodu od 2020- 2022. godine očekuje rast BDP-a po stopama od 3,7%, 3,8%, te 4,0%, respektivno. Očekuje se usporen rast industrijske proizvodnje u 2019. godini po stopi od 2,3%, usljed smanjene proizvodnje u okviru rudarstva, prerađivačke proizvodnje, te smanjenja proizvodnje u hidroelektranama, dok se u narednom srednjoročnom periodu predviđa osjetniji napredak usljed provedbe reformskih mjera, odnosno povećanja investicionih ulaganja u industrijske kapacitete.

Pod pretpostavkom povoljnog eksternog okruženja i implementacije strukturnih reformi u zemlji, sa glavnim osloncem u domaćoj tražnji, u BiH se u periodu od 2020- 2022. godine očekuje rast BDP-a po stopama od 3,7%, 3,8%, te 4,0%, respektivno.

Projekcije nominalnog i realnog BDP-a FBiH, sa pripadajućim stopama rasta i očekivane inflacije prikazane su u Tabeli 2.

Tabela 2. BDP-a FBiH za 2017. godinu, procjena za 2018. godinu i projekcije za period 2019 - 2022. godina

Indikator	Zvanični podaci	Procjena	PROJEKCIJE			
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nominalni BDP u mil.KM	20.540	21.765	22.744	23.790	24.979	26.279
Nominalni rast u %	5,1	6,0	4,5	4,6	5,0	5,2
Realni BDP u mil.KM	20.173	21.264	22.561	23.599	24.731	26.017
Realni rast u %	3,2	3,5	3,7	3,8	4,0	4,2
Inflacija %	1,8	2,4	0,8	0,8	1,0	1,0

U periodu od 2019-2022. godine u Federaciji BiH se očekuje rast BDP-a po stopama od 3,7%, 3,8%, 4,0% i 4,2%, respektivno. Uprkos projiciranom usporenom rastu u Evropskoj uniji (projicirani rast za EU28 je revidiran sa 1,9% na 1,5%), u Federaciji BiH se u 2019. godini očekuje nastavak ekonomskog rasta, po nešto sporijoj stopi u odnosu na prethodni period, u iznosu od 3,7%. Očekivani rast će najznačajnije uporište imati u očekivanom

porastu privatne i javne potrošnje, usljed višegodišnje provedbe politike fiskalne konsolidacije, te porastu ukupnih (privatnih i javnih) investicija.

Očekuje se da će glavni oslonac projiciranog rasta u srednjoročnom periodu biti domaća tražnja. Povećanje ukupne ekonomske aktivnosti, uz očekivano povećanje industrijske proizvodnje, građevinarstva, a stim u vezi i broja zaposlenih i prihoda od izvoza, trebalo bi rezultirati povećanjem raspoloživog dohotka građana, te u konačnici i povećanjem privatne potrošnje. Na nivou zemlje, prosječni rast privatne potrošnje u periodu od 2020- 2022. godine očekuje se po stopama od 1,8%, 2,0% i 2,1% ,respektivno.

2.2. Ekonomski rast 2020-2022.godina

Očekivane projekcije rasta u Federaciji BiH uporište imaju u očekivanom nastavku trenda pozitivnih kretanja u svijetskoj ekonomiji i neposrednom okruženju, te internim dinamikama u smislu provođenja strukturnih reformi. Domaća tražnja bi, kroz privatnu potrošnju i investicije, trebala biti glavni pokretač ekonomskog rasta. Povećanje ukupne ekonomske aktivnosti u zemlji uz očekivano povećanje industrijske proizvodnje i građevinskih radova praćeno povećanjem broja zaposlenih i prihoda od izvoza, trebalo bi rezultirati povećanjem raspoloživog dohotka, odnosno povećanjem privatnepotrošnje.

Prioriteti Vlade Federacije BiH će biti usmjereni na projekte intenziviranja privrednog razvoja, jačanja unutrašnje društvene stabilnosti Federacije BiH i jačanja vladavine prava, kao i iniciranje i provedbu reformi usaglašenih s potrebama BiH. Vlada Federacije BiH će, u saradnji s drugim nivoima vlasti u BiH, raditi na euroatlanskim integracijama s ciljem osiguranja dugoročno održivog i stabilnog sistema koji će Federaciju BiH učiniti konkurentnijom.

Cilj Strategije reforme upravljanja javnim finansijama u Federaciji BiH je da pruži sveobuhvatan i integrisan okvir za planiranje, koordinaciju, provođenje i praćenje napretka u provođenju aktivnosti upravljanja javnim finansijama kako bi se unaprijedila makroekonomska stabilnost, obezbijedilo efikasno i svrsishodno raspoređivanje i korištenje javnih resursa, i time lakše postigli strateški ciljevi koje je definisala Vlada. Također, cilj je i unaprijeđenje usluga koje pruža javna uprava u Federaciji BiH, uz istovremeno povećanje transparentnosti i funkcionalnosti upravljanja javnim finansijama i ispunjenje neophodnih uslova za pristupanje Evropskoj uniji.

Provedbom politika upravljanja javnim rashodima nastojati će se osigurati fiskalna održivost, te poboljšati perspektiva životnog standard, pri čemu će fokus biti na nastavku provedbe restriktivne politike javne potrošnje, kroz provedbu restriktivne politike zapošljavanja.

i ograničavanjatekućih rashoda.Provedbaovih mjerai aktivnosti,uz focus na nastavak provođenja mjera smanjenja ukupnih rashoda i izdataka i zajedno sa efektima poreznih politika, omogućiti će stvaranje fiskalnog prostora za javne investicije, što će dovesti do porasta zaposlenosti te poboljšanja socijalnogstandarda.

S ciljem uspostavljanja kvalitetnijeg sistema upravljanja javnim finansijama, Vlada Federacije BiH i u narednom fiskalnom periodu ostaje opredijeljena u provođenju strukturnih reformi, uz doprinos svih budžetskih korisnika definisanih u Strategiji

upravljanja javnim finansijama, kako bi se ostvarili postavljeni ciljevi i postigli željeniefekti.

U narednom periodu, pod pretpostavkom nastavka stabilnog eksternog okruženja u ovom srednjoročnom vremenskom okviru u Bosni i Hercegovini se očekuje nastavak ekonomskog rasta po prosječnim stopama rasta od 3,6% na godišnjem nivou. Tokom ovog perioda očekuje se da domaća tražnja kroz privatnu potrošnju i investicije bude glavni oslonac ekonomskog rasta. S druge strane, tokom posmatranog perioda očekuje se stagnacija javne potrošnje što će rezultirati smanjenjem njenog učešća u strukturi BDP-a, odnosno njenog doprinosa u ekonomskom rastu Bosne i Hercegovine. Također, reformske mjere koje su usmjerene ka poboljšanju poslovnog ambijenta u zemlji trebale bi rezultirati većim investicionim ulaganjima (domaćim i inostranim) što bi ojačalo privatni sektor, zaposlenost i u konačnici bh. vanjskotrgovinsku robnu razmjenu sasvijetom.

2.2.1. Cijene

Nastavak provedbe politike fiskalne konsolidacije će imati za cilj smanjenje javne potrošnje u odnosu na BDP, kroz ograničavanje rasta tekuće potrošnje i tekućih transfera, uvažavajući zakonski predviđen rast istih, te bi se eventualno ostvarene uštede, odnosno fiskalni prostor usmjerio na kapitalne investicije, čijim bi se rastom u konačnici ostvario i veći sveukupni ekonomski rast. Dakle, u narednom srednjoročnom periodu se u Federaciji BiH očekuje značajniji doprinos javnih investicija rastu BDP-a, prvenstveno kroz planiranu izgradnju putne i energetskeinfrastrukture.

Uz izvjesno sticanje statusa BiH kao kandidata za članstvo u EU, te kontinuirane procese unapređenja poslovnog okruženja i provedbu ostalih sveobuhvatnih strukturnih reformskih mjera, izvjestan je i veći priliv domaćih i stranih investicija.

Takođe, uz pretpostavku provedbe pomenutih reformi u smislu poboljšanja konkurentnosti, u narednom srednjoročnom periodu se može očekivati i porast vanjskotrgovinske razmjene, odnosno postepeno smanjenje vanjskotrgovinskog deficita FBiH.²

Naredni srednjoročni period se, u smislu očekivanog kretanja ukupnog nivoa cijena u FBiH može okarakterisati kao period niske i stabilne inflacije, sa projiciranim stopama iste od 0,8% u 2019. godini do 1,0% u 2022. godini.³ Ovakvo kretanje cijena će u najvećoj mjeri biti određeno kretanjem cijena na svjetskom tržištu energenata, te domaćim faktorima kao što su cijene hrane, alkoholnih/bezalkoholnih pića, energenata, kao i potencijalnog nastavka provedbe harmonizacije akcizne politike na cigarete i duhan u skladu sa EUlegislativom.

² FMF, Smjernice ekonomske i fiskalne politike Federacije BiH za period 2020-2022. godina, str. 11.

³ IBID, Inflacija mjerena korištenjem BDP deflatora, str. 12.

2.2.2. Industrijski rast, izvoz –uvoz

Očekuje se usporen rast industrijske proizvodnje u 2019. godini po stopi od 2,3%, usljed smanjene proizvodnje u okviru rudarstva, prerađivačke proizvodnje, te smanjenja proizvodnje u hidroelektranama, dok se u narednom srednjoročnom periodu predviđa osjetniji napredak usljed provedbe reformskih mjera, odnosno povećanja investicionih ulaganja u industrijske kapacitete.

U 2019. godini se, usljed slabljenja izvozne tražnje, odnosno smanjene ekonomske aktivnosti u okruženju, očekuje usporavanje izvoznog i uvoznog rasta, s tim da će ovakvo usporavanje biti izraženije na uvoznj strani, što će u konačnici rezultirati blagim smanjenjem vanjskotrgovinskog deficita, odnosno pozitivnim doprinosom ekonomskom rastu.

Obzirom na očekivanja nižih cijena sirove nafte⁴, pretpostavljena inflacija u EU u 2019. godini bi mogla biti nešto niža u odnosu na 2018. godinu i iznositi 1,6%.⁵ U BiH se, na osnovu posljednjih raspoloživih podataka u 2019. godini može očekivati inflacija od 1,3%, dok se u periodu 2020- 2022. godina očekuje kretanje iste po stopama 1,4%.

1,7%. Kretanje inflacije će, kao i u prethodnom periodu, prvenstveno biti određeno kretanjem cijena sirove nafte na svjetskom tržištu, cijena hrane i alkoholnih/bezalkoholnih pića, cijena komunalija u manjem obimu, te periodom provedbe akcizne politike na cigarete.

Posljednji statistički pokazatelji o makroekonomskim kretanjima u Federaciji BiH ukazuju na nastavak trenda ekonomskog rasta u 2019. godini.

Industrijski promet u FBiH u januaru 2019. godine bio je manji za 5,0% u odnosu na isti mjesec prethodne godine, dok je u februaru zabilježio rast po stopi od 9,5%.⁶

Federacija BiH je za februar 2019. ostvarila izvoz u ukupnoj vrijednosti 610,7 hilj. KM, što je 7,5% više u odnosu na januar 2019., odnosno za 1,9% više u odnosu na februar prethodne godine. U istom mjesecu ostvaren je uvoz u vrijednosti 1,01 mlrd. KM, što je za 16,4% više u odnosu na januar 2019., odnosno za 14,1% više u odnosu na februar prethodne godine. U periodu januar-februar 2019. izvoz je prosječno rastao svaki mjesec za 7,5%, a uvoz je prosječno rastao za 16,4%. Procenat pokrivenosti uvoza izvozom je 55,6% što je za 4,6% manje u odnosu na januar 2019. godine, kada je pokrivenost iznosila 60,2%. Trgovinski deficit Federacije BiH za februar 2019. iznosi 487,8 hilj. KM. Najveća vrijednost izvoza i uvoza ostvarena je u području prerađivačke industrije.⁷

Potrošačke cijene u februaru 2019. godine, u odnosu na isti mjesec prethodne godine, više su za 1.0% (godišnja inflacija). U januaru 2019. godine u odnosu na januar 2018. godine, cijene su više za 1.6%.⁸

⁴Inflacija EU u 2018. godini iznosila je 1,9%

⁵Projekcije EUROSTAT-a, ECB-a i EK

⁶FZS, Saopćenje: Index prometa industrije za februar 2019 (prvi rezultati), br.9.1.2. od 02.4.2019. godin

⁷FZS, Saopćenje: Robna razmjena sa inozemstvom, br.16.1.2. od 20.3.2019. godine

⁸FZS, Saopćenje: Index potrošačkih cijena za februar 2019, br.7.1.2. od 20.3.2019. godine

2.2.3. Javni dug u srednjoročnom periodu

2.2.3.1. Stanje i projekcije javnog duga u periodu od 2020. – 2022.godine

U skladu sa odredbama Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama u Federaciji BiH, a u cilju upravljanja dugom u Federaciji BiH, u Federalnom ministarstvu finansija je uspostavljena evidencija o dugu i izdanim garancijama u Federaciji BiH. Da bi odražavala aktuelno stanje, uspostavljena evidencija se ažurira na osnovu podataka koje kantoni, gradovi i općine imaju obavezu dostavljati kvartalno.

Prema raspoloživim podacima, ukupan dug Federacije, kantona, gradova, općina i javnih preduzeća u Federaciji BiH (u daljem tekstu: ukupan dug u Federaciji BiH) na dan 31.12.2018. godine iznosi 5.651,96 mil. KM, što predstavlja nastavak trenda smanjena duga u Federaciji (na kraju 2017. godine bio je manji za 652,31 mil. KM, a na kraju 2018. godine za 219,69 mil. KM u odnosu na prethodnogodinu).

Učešće duga Federacije BiH u ukupnom dugu u Federaciji BiH je 53,01% i iznosi 2.995,88 mil. KM, obuhvata 2.291,21 mil. KM vanjskog duga (10,53% BDP) i 704,67 mil. KM unutarnjeg duga (ili 3,24% BDP-a). Učešće kantona u ukupnom dugu iznosi 7,43% (419,86 mil. KM), općina i gradova 3,82% (215,88 mil. KM), a javnih preduzeća i ostalih korisnika 35,75% (2.020,34 mil. KM).

Dug kantona na dan 31.12.2018. godine u iznosu od 419,86 mil. KM (1,93% BDP) odnosi se na 237,14 mil. KM vanjskog (1,09% BDP-a) i 182,72 mil. KM unutarnjeg duga (0,84% BDP- a).

¹⁰ FZS, Saopćenje: Zaposleni po područjima KD 2010 za februar 2019 (prvi rezultati), br.8.2.2. od 16.4.2019. godine

¹¹ FZS, Saopćenje: Prosječna bruto i neto plaća zaposlenih po područjima KD 2010 za februar 2019, br.8.1.2. od 16.4.2019. godine

III - FISKALNE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

FISKALNE PRETPOSTAVKE

Projekcije prihoda od indirektnih poreza za period 2020.-2022. godine sastoje se od osnovnog scenarija projekcija.

Osnovni scenario projekcija prihoda temelji se na sljedećim pretpostavkama:

- Prognoze makroekonomskih pokazatelja Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) za period 2020.-2022. godine iz marta 2019. godine;
- Efekti primjene adaptiranog Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju EU (SSP), u primjeni od 01.02.2017. godine;
- Tekući trendovi u naplati prihoda od indirektnih poreza.

Fiskalna politika, usklađena sa mjerama Reformske agende, u 2019. godini i narednom srednjoročnom periodu fokusirana je na podršci makroekonomskom rastu, u cilju povećanja fiskalnog prostora politikama koje promovišu dugoročni rast i suzbijaju sivu ekonomiju.

Ključne aktivnosti prvenstveno podrazumijevaju djelovanje u pravcu stvaranja povoljnog i stabilnog poslovnog okruženja, atraktivnog za povećan priliv i domaćih i stranih investicija, kao glavnog generatora prognoziranog srednjoročnog makroekonomskog rasta. Provedbu planiranih aktivnosti i dalje prati nastavak reformi u cilju kreiranja stabilnog poreznog sistema i približavanja istog standardima Evropske unije.

U narednom periodu očekuje se završetak započete reforme u oblasti oporezivanja dohotka. U strukturi ukupnih poreznih prihoda, konsolidiranih na nivou Federacije Bosne i Hercegovine, prihodi po osnovu poreza na dohodak, na osnovu podataka o izvršenju za 2018. godinu, uzimaju učešće od 8,8%, sa tendencijom rasta u odnosu na posmatrani prethodni period.

Uvođenjem sistema dohotka 2009. godine uspostavljen je sistem tržišnog dohotka u skladu sa težnjom Bosne i Hercegovine za članstvo u Evropskoj uniji, koja je istovremeno nametnula i preuzimanje jedinstvenog obrasca strukture direktnih poreza iz legislative i dobre prakse zemalja članica. Međutim, uticaj mobilnosti radne snage zbog globalizacije i načina poslovanja, zahtjevao je reformu na koju duže vrijeme ukazuju i svi subjekti na tržištu Bosne i Hercegovine, a u svrhu poboljšanja, odnosno ujednačavanja uslova poslovanja, posebno kada je u pitanju porezno opterećenje rada. Pod poreznim opterećenjem ovdje se svakako, pored poreza na dohodak, misli i na obavezna izdvajanja doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, doprinosa za zdravstveno osiguranje, doprinosa za zapošljavanje, kao i drugih dažbina, koje po osnovu isplaćenih plaća i drugih oporezivih naknada poslodavci moraju obračunavati i plaćati na svoj teret (doprinosi na bruto plaću – 10,5%).

Posmatrajući prihodovnu stranu, cilj propisa je i osigurati srednjoročnu fiskalnu održivost kantonalnih budžeta, u koje se prihodi po osnovu poreza na dohodak uplaćuju, a koji će uslijed smanjenja javnih prihoda po osnovu jednog izvora dohotka biti kompenzirani oporezivanjem drugog izvora dohotka (ulaganje kapitala, nagradnih igara i igara na sreću, ostali dohodak). Na taj način, planirane izmjene će imati neutralan efekat na ukupan nivo ostvarenja javnih prihoda po ovoj kategoriji.

Povećanje prihoda na ime poreza na dobit svakako je i posljedica oporezivanja prihoda nerezidenata, koji se ostvaruju na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine, te će se u narednom periodu vršiti kontinuirano obavješćavanje poreznih agenata o obavezni obračuna i obustave ovog prihoda.

Proširenjem porezne baze novim zakonom o porezu na dobit od 2016. godine proširen je i obuhvat poreznih obveznika, koji mogu koristiti porezni poticaj, te je prema podacima iz

perioda 2016 – 2018. godine, 25,0% porezne baze korišteno za poticaje, od čega 75,46% u korist prerađivačke industrije, a sa 17,86% slijedi trgovina na veliko i na malo.

U narednom periodu nastavit će se analiza trendova kretanja poreza na dobit i uticaja zakonskih odredbi na poslovanje pravnih lica, a u svrhu stvaranja povoljnog poslovnog okruženja.

Kao treći značajni oblik direktnog oporezivanja, porez na imovinu, koji u svoj obuhvat uzima: porez na imovinu, porez na promet nepokretnosti i porez na naslijeđe i poklone, na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine je trenutno uređen propisima na nivou kantona i jedinica lokalne samouprave, sa ukupno 20 zakonskih akata, kojima je regulisana ista materija.

Uzimajući u obzir da se nadzor nad naplatom i obračunom ovih poreza vrši od strane Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine, u narednom periodu planirano je analiziranje propisa na nivou kantona, te predlaganje kvalitetnijih pravnih rješenja. U cilju pojednostavljenja poslovnog okruženja, u narednom periodu potrebno je donijeti jedinstven zakon o oporezivanju imovine na nivou Federacije Bosne i Hercegovine, pri tome ne mijenjajući korisnike prihoda naplaćenih po ovom osnovu. Pored toga, biće potrebno uspostaviti evidencije imovine, koja će objediniti sve postojeće podatke o zemljištu, zgradama i vlasništvu/stanarima, a koji će služiti za izračun godišnjeg poreza u vezi sa svakom imovinom. Svaka imovina mora biti povezana sa identifikacionim poreznim brojem vlasnika ili stanara. Potrebno je uraditi dobru pripremu na stvaranju jedinstvene baze podataka o nekretninama, jer porezi od imovine mogu biti značajni budžetski prihodi.

Siva ekonomija je prepoznata kao glavni faktor utjecaja na fiskalnu politiku, te je u narednom periodu fokus na mjere porezne politike, kojima se može utjecati na smanjenje neformalne ekonomije. Implementacija porezne politike same po sebi iziskuje visoke administrativne i transakcijske troškove za budžete i vlade, jer mora uspostaviti i održavati sistem u cilju ublažavanja utaje poreza. S druge strane, siva ekonomija, čija je glavna uloga i razlog djelovanja utaja poreza, znači da izvan zvanične statistike ostaju mnogi prihodi, što posljedično utiče i na iskazivanje BDP-a obzirom da isti tada ne odražava realnu ekonomsku situaciju. Posljedično navedenom, ne postoji tačna slika stanja, što lančano može utjecati na donošenje pogrešnih odluka u vezi sa ekonomijom entiteta i države, te u cilju povećanja prihoda uzrokovati dodatna opterećenja poreznih obveznika, koji poštuju zakon.

Uzimajući u obzir navedeno, porezna politika je kreirana polazeći do osnovnih pretpostavki sive ekonomije:

1. oni koji su uključeni u neformalnu ekonomiju moraju imati poticaj da poduzmu mjere u ovoj oblasti. Drugim riječima, koristi koje očekuju od širenja svojih aktivnosti u neformalnom sektoru moraju biti veće od očekivanih troškova njihovog otkrivanja. Naknade za socijalno osiguranje smatraju se veoma utjecajnim faktorom obima sive ekonomije, jer poput visokog oporezivanja, doprinosi koje plaćaju poslodavci i u privredi i utaji poreza doprinose razvoju sive ekonomije. Jedan broj građana ima podsticaj da djeluje u sivoj ekonomiji i navede manje prihode kako bi iskoristili takve pogodnosti, i
2. treba pružiti odgovarajuće mogućnosti, tj. postoje zaposlenja u neformalnoj ekonomiji. Što se tiče potražnje za radnom snagom, reprezentativna firma se suočava sa sljedećom odlukom: mora izabrati da li će proizvoditi pomoću inputa iz redovnog sektora, u kojem slučaju podliježe porezima na svoje prihode ili, obrnuto, skriva svoju aktivnost u sivoj ekonomiji.

Također, u cilju smanjenja sive ekonomije, predloženim pojačanim mjerama nadzora i jačom kontrolom obveznika, kroz izmjene i dopune Zakona o fiskalnim sistemima u Federaciji Bosne i Hercegovine, koje je Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine je na 18. vanrednoj sjednici, održanoj 19.04.2018. godine razmatrao i prihvatio,

stvoriti će se jača porezna disciplina, smanjiti nelojalna konkurencija, te bolje urediti tržište u Federaciji Bosne i Hercegovine. Pomenuta mjera će se u konačnici odraziti i na povećan nivo naplate poreznih prihoda, posebno prihoda od indirektnih poreza, omogućavanjem povoljnijeg koeficijenta doznačavnja istih za Federaciju Bosne i Hercegovine, ako se uzme u obzir da je njegov izračun direktno zasnovan na udjelu u krajnjoj potrošnji.

Nadalje, posmatrano sa sigurnosnog i funkcionalnog aspekta evidentiranja prometa putem fiskalnih uređaja Federalno ministarstvo finansija je u 2018. godini sa svim akterima uključenim u proces fiskalizacije pokrenulo aktivnosti po pitanju poboljšanja funkcijskog i tehničkog unapređenja sistema fiskalizacije u Federaciji Bosne i Hercegovine što će pratiti izmjene postojećih propisa iz oblasti fiskalizacije.

Da bi se pristupilo izmjenama propisa u oblasti fiskalizacije, potrebno je prethodno u narednom periodu realizirati aktivnosti, koje već aktivno provodi Federalno ministarstvo finansija, sa svim učesnicima fiskalizacije, a odnose se na detaljno analiziranje mogućnosti i definisanja aktivnosti po pitanju primjene naprednih tehnologija za povećanje kapaciteta i brzine mreže podataka, uvođenja dodatnih sigurnosnih mehanizama, infrastrukture Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine i troškova oko dogradnje iste, tehničkih rješenja i izmjena potrebnih sa strane zastupnika/proizvođača i distributera uređaja, mogućnosti prilagodbe postojećih fiskalnih uređaja i prelaznog roka u cilju što manjeg opterećenja obveznika, kao i izvršiti praktična testiranja u realnoj primjeni glede mogućnosti primjene naprednijih tehnologija za unaprjeđenje sistema fiskalizacije.

Stoga, i u periodu 2020.-2022. godina nastavlja se sa aktivnostima provođenja reforme Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine kroz izmjene pravnih pretpostavki, koje će omogućiti racionalnije i efikasnije djelovanje iste.

U narednom periodu, fokus porezne politike biće usmjeren i na prilagođavanje legislative i procesa, obzirom da je Bosna i Hercegovina postala članica Globalnog foruma za transparentnost i razmjenu informacija u porezne svrhe u 2018. godini, te da bi u 2019. godini trebala postati i članica u Inkluzivnom okviru za provedbu i praćenje mjera razvijenih u okviru Projekta OECD-a/G20 sprečavanja erozije porezne osnovice i premještanja dobiti (Inkluzivni okvir o BEPS-u), kao i potpisati Multilateralnu konvenciju o uzajamnoj administrativnoj pomoći u poreznim pitanjima (MAC) i Multilateralnu konvenciju o provedbi mjera za sprječavanje erozije porezne osnovice i premještanja dobiti koje se odnose na porezni ugovor (MLI). Pomenuta međunarodna tijela i konvencije zahtjevaju uvođenje međunarodno priznatih standarda u zakonodavstvo Bosne i Hercegovine, s ciljem sudjelovanja u međunarodnoj borbi protiv porezne utaje i izbjegavanja plaćanja poreza kroz transparentnost i razmjenu poreznih informacija, uticaja na agresivno porezno planiranje, porezne prevare, poreznu evaziju i to posebice u slučaju velikih multinacionalnih kompanija.

Pored prednje navedenih mjera, u cilju unapređenja sistema upravljanja javnim finansijama, nastavak aktivnosti je vezan i za Registar taksi i naknada u Federaciji Bosne i Hercegovine, koji je Vlada Federacije Bosne i Hercegovine usvojila krajem 2017. godine. Imajući u vidu njegov značaj u pružanju relevantnih informacija fizičkim i pravnim licima, nastavljene su aktivnosti unapređenja Registra u cilju pojednostavljenja korištenja za poslovne subjekte i građane, ali i administriranja od strane Federalnog ministarstva finansija, pretvorbom Registra u web aplikaciju. Završena je radna verzija web Registra, koja će biti postavljena na zvaničnoj web stranici Ministarstva.

Također, na osnovu opredjeljenja Vlade Federacije Bosne i Hercegovine na provođenju reformi kroz Reformsku agendu Evropske unije i Akcionog plana za 2016.-2018. godinu, za ukidanje parafiskalnih nameta, provedene su aktivnosti analiza propisa o naknadama i taksama u Federaciji Bosne i Hercegovine i aktivnosti za iznalaženjem pravnih rješenja za provođenje reformi u ovoj oblasti.

Analizom je uočena potreba da se u narednom periodu nastave aktivnosti za iznalaženjem pravnih rješenja u kontekstu ustavnih nadležnosti svih nivoa vlasti, radi kontrole uvođenja i povećanja parafiskalnih nameta, propisivanja obaveze plaćanja taksi i naknada, uključivanjem donosioca propisa u regulisanju ove oblasti.

Nadalje, posmatrano sa aspekta zakonskih rješenja u oblasti pripadnosti i raspodjele javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine, u cilju poboljšanja finansijskog položaja određenog broja korisnika javnih prihoda, a prateći zahtjeve i inicijative korisnika nastavlja se sa iznalaženjem najoptimalnijeg prijedloga poboljšanja postojećeg vertikalnog i horizontalnog sistema raspodjele prihoda od indirektnih poreza. Po preporukama i sugestijama MMF-a i uvažavajući inicijative korisnika, izvršene su analize i modeliranje pripadnosti i raspodjele javnih prihoda, radi stvaranja dokumentacione osnove u kreiranju novih zakonskih rješenja raspodjele javnih prihoda sa posebnim naglaskom na prihode od indirektnih poreza. U narednom periodu bi se nakon ponovnog sagledavanja mogućih rješenja kao i nakon postizanja konsenzusa od svih zainteresovanih strana o odabranom prijedlogu modela raspodjele, pristupilo izradi prednacrtu novog Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Realizacija prezentiranih mjera zavisit će prije svega od političke stabilnosti i institucionalne spremnosti nosioca aktivnosti, kao i drugih nepredviđenih događaja, koji bi eventualno usporili i/ili odgodili realizaciju istih.

Odjel A. Projekcije prihoda od indirektnih poreza na nivou Bosne i Hercegovine

Srednjoročni plan ukupnih javnih prihoda za period 2020. - 2022. godine prati nastavak zabilježenog pozitivnog trenda ostvarenja prihoda i zasniva se na pozitivnim makroekonomskim pretpostavkama.

Konsolidirani plan prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine uključuje plan prihoda Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine, kantonalnih budžeta i budžeta jedinica lokalne samouprave, plan poreznih prihoda - doprinosa vanbudžetskih fondova, te plan javnih prihoda ostalih korisnika (upravitelji za ceste, fondovi i sl.).

Od 01.02.2018. godine prihodi po osnovu namjenske putarine za autoceste povećani su sa 0,10 KM/l na 0,25 KM/l. Prikupljanje ovih prihoda vrši se na posebnom podračunu, otvorenom kod Centralne banke Bosne i Hercegovine. S obzirom da još uvijek nije utvrđena metodologija raspodjele između entiteta i Brčko Distrikta, plan raspoloživog dijela za Federaciju Bosne i Hercegovine za ovaj srednjoročni period nije iskazan u okviru ukupne konsolidacije prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Također, potrebno je naglasiti da konsolidacija planiranih prihoda ne odražava cjelokupan plan fiskalnog okvira, s obzirom da nisu obuhvaćeni prihodi javnih preduzeća u Federaciji Bosne i Hercegovine, ukupan dug i primici.

U plan ukupnih prihoda najvećim udjelom ulaze prihodi po osnovu indirektnih poreza. Projekcije ove kategorije prihoda temelje se na srednjoročnom planu ukupnih prihoda od indirektnih poreza na Jedinostvenom računu¹, koji u skladu sa svojim nadležnostima priprema Odjeljenje za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje. Iste su zasnovane na projekcijama kretanja makroekonomskih pokazatelja u navedenom periodu, kao i na historijskom trendu naplate ovih prihoda. Plan prihoda po osnovu indirektnih poreza uzima u obzir i efekte primjene Sporazuma o slobodnoj trgovini između Bosne i Hercegovine i EFTA, kao i efekte adaptiranog sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju EU (SSP), koji je u primjeni od 01.02.2017. godine.

¹ Preuzeto od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje aprilu 2019. godine.

Kako se u skladu sa članom 21. Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja („Službeni glasnik BiH“, broj: 44/03) iznos prihoda od indirektnih poreza, koje Federacija Bosne i Hercegovine dobije u raspodjeli sa Jedinstvenog računa, umanjuje za iznos sredstava potrebnih za servisiranje vanjskog duga ovog entiteta, raspoloživi prihodi od indirektnih poreza za korisnike u Federaciji Bosne i Hercegovine će direktno ovisiti i od planiranog nivoa otplate u ovom srednjoročnom periodu.

U plan ukupnih prihoda najvećim udjelom ulaze prihodi po osnovu indirektnih poreza. Projekcije ove kategorije prihoda za Budžet Federacije Bosne i Hercegovine, kantone, jedinice lokalne samouprave i upravitelje cesta temelje se na srednjoročnom planu ukupnih prihoda od indirektnih poreza na Jedinstvenom računu², koji u skladu sa nadležnosti, kako je već gore istaknuto, priprema OMA. Iste su zasnovane na projekcijama kretanja makroekonomskih pokazatelja u navedenom periodu, kao i na historijskom trendu naplate ovih prihoda. Plan prihoda po osnovu indirektnih poreza uzima u obzir i efekte primjene Sporazuma o slobodnoj trgovini između Bosne i Hercegovine i EFTA, kao i efekte adaptiranog sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju EU (SSP), koji je u primjeni od 01.02.2017. godine.

Prihodi od indirektnih poreza, koje Federacija Bosne i Hercegovine dobije u međuentiteskoj raspodjeli, saglasni su učešću ovog entiteta u prijavljenoj krajnjoj potrošnji, koje je za ovaj srednjoročni period planirano sa oprežnošću, dok su raspoloživi prihodi za budžetsku potrošnju svih korisnika u Federaciji Bosne i Hercegovine uvjetovani i nivoom planiranih sredstava za otplatu vanjskog duga, koji je planiran znatno niže, ako se uporedi sa izvršenjem u prethodnom periodu.

Ukupni projicirani prihodi od indirektnih poreza, koje bi trebali biti doznačeni Federaciji Bosne i Hercegovine u ovom srednjoročnom periodu, kako je vidljivo iz prednjeg tabelarnog pregleda, u prognoziranom BDP-u Federacije Bosne i Hercegovine uzimaju prosječno učešće od 15,5%.

Prema preliminarnom izvještaju Uprave za indirektno oporezivanje, u aprilu 2019. godine, neto naplata prihoda od indirektnih poreza je bila veća za 65,3 mil. KM ili za 13,6%. Neto efekti za prva četiri mjeseca 2019. godine iznosili su 156,9 mil KM, što predstavlja rast od 8,4% u odnosu na neto naplatu u istom periodu 2018. godine.

Glavni generator rasta prihoda u prva četiri mjeseca 2019. godine je PDV, kojeg je naplaćeno 86,4 mil. KM više nego 2018. godini, s tim da se očekuju i veći efekti nakon usklađivanja neusklađenih prihoda od cca 34,2 mil. KM. Pozitivni efekti su ostvareni i u naplati akciza na derivate nafte i putarine, te u naplati prihoda od carina. Prihodi od akciza na duhanske prerađevine su u aprilu zabilježili pad od 8,2%, čime je anuliran rast u prvom kvartalu 2019. godine.

Prema projekcijama Odjeljenja za makroekonomsku analizu (u daljem tekstu Odjeljenje) iz oktobra 2018. godine, očekivalo se da će u 2018. godini biti prikupljeno 6.142,6 mil. KM prihoda od indirektnih poreza. Pokazalo se da su projekcije bile relativno oprezne, s obzirom da je naplaćeno više prihoda i to 6.220,8 mil. KM ili više za 78,2 mil. KM. Projekcije su premašene na prihodima od PDV-a i akciza na duhan zbog pozitivnih trendova naplate neto PDV-a u posljednjem kvartalu 2018. godine, te promjene strukture tržišta cigareta u korist uvoznih koja je donijela i promjene sheme naplate prihoda od akciza.

Projektovani iznos naplate neto prihoda od indirektnih poreza za 2019. godinu iznosi 6.452,9 mil. KM što je za 3,7% više nego u 2018. godini. Projektovana stopa rasta prihoda je za 1,1 viša od projekcija Odjeljenja iz oktobra prošle godine. Najveći doprinos projektovanom apsolutnom rastu prihoda u 2019. godini od 232,1 mil. KM imaju prihodi od PDV-a (140,4 mil KM). Slijede prihodi od putarina i akciza sa projektovanim rastom od 35,7

² Preuzeto od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje u aprilu 2019. godine.

i 35,4 mil KM. Projektovani rast prihoda od carina iznosi 15,7 mil KM. Ostatak godišnjeg rasta prihoda se odnosi na ostale i neusklađene prihode na Jedinostvenom računu Uprave za indirektno oporezivanje.

Projektovani iznos prihoda po vrstama za 2019. godinu čini osnovu za izradu projekcija za period 2020-2022. godine. Projektovani rast prihoda od indirektnih poreza iznosi 176,6 mil. KM, 199,1 mil. KM i 223,9 mil. KM za 2020., 2021. i 2022. godinu respektivno.

I u ovom periodu je PDV najveći generator rasta prihoda, s obzirom na njegovo značajno učešće u prihodima od indirektnih poreza i stabilne stope rasta u skladu sa projekcijama rasta privatne potrošnje (DEP).

Projekcije prihoda za period 2019.-2022. godine prikazane su u tabeli 9. Kako bi se osigurala uporedivost projektovanih i naplaćenih prihoda od indirektnih poreza, projekcije prihoda od indirektnih poreza prikazane su na gotovinskoj osnovi u skladu sa izvještajima Uprave za indirektno oporezivanje o naplati po vrstama prihoda.

Tabela 3.

Vrsta prihoda (neto)	u mil. KM					Projektovana stopa rasta			
	Izvršenje	Projekcija				2019.	2020.	2021.	2022.
	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.				
PDV	3.839,00	3.979,50	4.106,30	4.246,50	4.405,00	3,70%	3,20%	3,40%	3,70%
Akcize	1.444,70	1.480,10	1.495,60	1.517,10	1.539,60	2,50%	1,00%	1,40%	1,50%
Carine	286,6	302,3	324,4	348,1	376,3	5,50%	7,30%	7,30%	8,10%
Putarina	620,7	656,4	668,3	681,6	695,9	5,80%	1,80%	2,00%	2,10%
Ostalo	29,7	34,6	35	35,4	35,8	16,40%	1,10%	1,20%	1,20%
UKUPNO	6.220,80	6.452,90	6.629,60	6.828,70	7.052,60	3,70%	2,70%	3,00%	3,30%
Namjenska putarina *)	-385,9	-410,3	-417,7	-426	-435	6,30%	1,80%	2,00%	2,10%
Sredstva za raspodjelu	5.834,90	6.042,70	6.211,90	6.402,70	6.617,70	3,60%	2,80%	3,10%	3,40%

Odjel B. Direktni porezi

Zakon o porezu na dohodak ("Službene novine Federacije BiH, broj: 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13), koji je u primjeni od 01.01.2009. godine, donio je pozitivne efekte u reformi oblasti direktnog oporezivanja, zamjenivši niz drugih poreza koje su plaćali građani, a uključuje oporezivanje dohotka od nesamostalne i samostalne djelatnosti, dohotka od imovine i imovinskih prava, od ulaganja kapitala, te od dobitaka ostvarenih sudjelovanjem u nagradnim igrama i igrama na sreću.

Porez na dohodak je prihod koji pripada kantonalnim i općinskim budžetima, tako da 65,54% pripada kantonalnom budžetu, a općinama minimalno 34,46%.

Pored prihoda od indirektnih poreza, u skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH prikupljaju se i drugi porezi, koji uključuju porez na dobit pravnih lica, porez na dohodak, poreze na imovinu i ostale poreze.

Porez na dobit utemeljen je Zakonom o porezu na dobit („Službene novine Federacije BiH", broj: 15/16), a pripadnost i raspodjela utvrđeni Zakonom o pripadnosti javnih prihoda, prema kojem se porez na dobit koji plaćaju banke i druge finansijske organizacije, društva za osiguranje i reosiguranje imovine i lica, pravna lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija, pravna lica iz oblasti igara na sreću i ostala preduzeća uplaćuju u Budžet Federacije, dok je porez na dobit koji plaćaju ostala pravna lica u cjelosti prihod kantona.

U kategoriji direktnih poreza, prihodi po osnovu poreza na dobit predviđaju prosječan srednjoročni rast od 3,86% i prate makroekonomske pretpostavke za dati period. U komparaciji sa izvršenjima u prethodne tri godine, u kojima je ostvaren prosječni rast od preko 28,0%, uvjetovan efektima novog Zakona o porezu na dobit, predviđa se stabilizacija polazne baze za projiciranje na nivou izvršenja u 2018. godini.

U odnosu na projicirani BDP za period 2020-2022. godina, ovi prihodi uzimaju stabilno učešće od 4,0%, za svaku godinu.

Prateći makroekonomske pretpostavke, predviđeni porast nivoa zaposlenosti, kao i uvođenje do sada neoporezivih izvora prihoda u sistem oporezivanja, prihodi po osnovu poreza na dohodak planirani su sa prosječnim srednjoročnim rastom od 4,17%, te stabilnim projiciranim učešćem od 2,0% u prognoziranom kretanju BDP-a.

Iako je, posmatrajući izvršenje u zadnje dvije godine, došlo do značajnog rasta ove kategorije prihoda za oko 11,0% prosječno, treba imati u vidu da je određeni dio rasta ostvaren i kao rezultat primjene otpisa zatezne kamate na dugovanja javnih prihoda, pa temporalne efekte istoga treba isključiti prilikom projiciranja redovnih tokova. Iz tog razloga je procjena izvršena na gore navedeni način.

Poglavlje IV -STRUKTURA PRIHODA I POTROŠNJE BUDŽETA OPĆINE BREZA

PRIHODI BUDŽETA OPĆINE BREZA

Ukupni poreski i neporeski prihodi i primici bez kreditnog zaduženja u Budžetu Općine Breza u 2019. godini planirani su u iznosu od 6.790.000 KM, što u odnosu na prihode ostvarene za 2018. godinu predstavlja uvećanje od 25 %.

U ovoj tabeli navedene su projekcije prihoda za Budžet Općine Breza za period 2020. - 2022. godine u ukupnom iznosu (budžetska sredstava, prihodi od sopstvene djelatnosti, namjenska sredstava i sredstva donacija) koje su date od strane Direkcije za ekonomsko planiranje BiH i Federalnog ministarstva finansija i Ministarstva finansija Zeničko-dobojskog kantona u dijelu neporeznih prihoda.

Služba za finansije,inspekcijske poslove i opću upravu općine Breza je projekciju prihoda i primitaka u DOB-u općine Breza za 2020 -2022. godinu uradila na bazi ostvarenih prihoda u 2018. godini, procijenjenih prihoda za 2019. godinu i Projekcija koje su dostavljene od strane Ministarstva finansija za općine Zeničko-dobojskog kantona.

Očekivani nivo ukupnih poreznih i neporeznih prihoda, koji su na raspolaganju za finansiranje funkcija Budžeta općine Breza iznosi 6.260.000 KM u 2020. godini. Projektovani nivo prihoda u 2021. godini iznosi 6.500.000 KM a u 2022. godini 7.200.000 KM.

Iz datih projekcija može se vidjeti da je projektovani nivo ukupnih prihoda u 2020. godini manji za 8 % u odnosu na 2019. Godinu, u 2021. godini veći za 3 % u odnosu na 2020. godinu, dok se u 2022. godini projiciraju sa rastom od 10 % u odnosu na 2021. godinu.

Vrsta prihoda	Ostvareno 2018.	Procjena 2019.	Projekcija		
			2020.	2021.	2022.
UKUPNA SREDSTVA	5.412.910,85	5.460.000,00	6.260.000,00	6.500.000,00	7.200.000,00
Poreski prihodi	2.819.734,39	2.588.500,00	2.860.000,00	2.910.000,00	3.100.000,00
Indirektni porezi	1.481.086,24	1.240.000,00	1.408.503,00	1.421.161,00	1.574.098,00
Direktni porezi	1.338.648,15	1.348.500,00	1.451.497,00	1.488.839,00	1.525.902,00
Neporeski prihodi	1.402.604,05	1.581.500,00	1.800.000,00	1.900.000,00	2.200.000,00
Finansiranje i grantovi	1.190.572,41	1.290.000,00	1.600.000,00	1.690.000,00	1.900.000,00

Tabela 4.-Revidirane projekcije poreznih i neporeznih prihoda općine Breza za 2020. i period 2021 - 2022. godina

Odjel A. Indirektni porezi

Prihodi prikupljeni po osnovu indirektnih poreza (PDV-a, carinskih i akciznih dažbina) se uplaćuju na Jedinstveni račun Uprave za indirektno oporezivanje nakon čega se raspodjeljuju kako slijedi:

1. Raspodjela na račun rezervi,
2. Raspodjela sredstava za potrebno finansiranje institucija Bosne i Hercegovine,
3. Otplata vanjskog duga,
4. Raspodjela prihoda između entiteta i Brčko Distrikta.

Nakon raspodjele sredstava za otplatu vanjskog duga, preostalo se raspodjeljuje između entiteta i nižih nivoa vlasti.

U skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u FBiH („Službene novine FBiH“ broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15) prihodi sa Jedinstvenog računa se dijele kako slijedi:

1. Finansiranje funkcija Federacije	36,20 %
2. Finansiranje funkcija kantona	51,23 %
3. Finansiranje funkcija jedinica lokalne samouprave	8,42 %
4. Finansiranje funkcija grada Sarajeva	0,25%
5. Direkcije za ceste	3,90 %

Tabela 5. Projekcija prihoda od indirektnih poreza (bez namjenskih prihoda Direkcije za ceste) za Zeničko-dobojski kanton i općine/grad Zeničko-dobojskog kantona za 2019. - 2021. godinu

Nivo vlasti	IZVRŠENJE	PROJEKCIJA			
	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
1.1. Zeničko-dobojski kanton	192.109.545	199.936.962	207.748.692	215.005.691	226.944.660
1.2. Općinski/gradski budžeti	36.610.884	37.591.302	39.060.030	40.424.460	42.669.175
1.2.1. Breza	1.315.605	1.264.887	1.314.307	1.360.218	1.435.749
1.2.2. Doboju Jug	359.418	376.624	391.339	405.009	427.498
1.2.3. Kakanj	3.451.767	3.609.902	3.750.944	3.881.971	4.097.531
1.2.4. Maglaj	2.405.161	2.501.349	2.599.080	2.689.870	2.839.234
1.2.5. Olovo	1.132.505	1.184.351	1.230.625	1.273.612	1.344.334
1.2.6. Tešanj	4.509.676	4.187.865	4.351.489	4.503.494	4.753.567
1.2.7. Usora	614.853	622.969	647.309	669.920	707.120
1.2.8. Vareš	958.447	987.749	1.026.341	1.062.193	1.121.175
1.2.9. Visoko	3.564.792	3.763.868	3.910.926	4.047.540	4.272.295
1.2.10. Zavidovići	3.869.958	4.076.536	4.235.810	4.383.774	4.627.199
1.2.11. Zenica	11.282.102	11.715.600	12.173.340	12.598.575	13.298.156
1.2.11. Žepče	3.146.601	3.299.602	3.428.521	3.548.284	3.745.316

Odjel B. Porez na dohodak

Ukupni prihodi od poreza na dohodak su projicirani na 32,8 mil. KM u 2019. godini, što predstavlja povećanje od 3,1% u odnosu na izvršenje u 2018. godini. Projekcija prihoda od poreza na dohodak u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona u 2020. godini predviđa povećanje od 5,2%, dok za 2021. i 2022. godinu predviđa povećanje od 4,3% odnosno 4,7% u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 6. Projekcija prihoda od poreza na dohodak za Zeničko-dobojski kanton za 2020. – 2022. godinu

VRSTA PRIHODA	IZVRŠENJE	PROJEKCIJA			
	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
1.Porez na dohodak (sa uključenim porezom na plaću)	48.971.971	50.798.093	52.664.289	54.991.938	57.654.644
1.1. Budžet ZDK	31.846.223	32.830.664	34.516.175	36.041.716	37.786.854
1.2. Općinski/gradski budžeti	17.126.748	17.505.023	18.148.114	18.950.222	19.867.790

POTROŠNJA U BUDŽETU OPĆINE BREZA

U ovom poglavlju su sažeta glavna pitanja iz oblasti upravljanja javnim sredstvima. Ovakva analiza predstavlja važan element u srednjoročnom planiranju budžeta i pruža pregled strukture budžeta po ekonomskoj klasifikaciji, a koristi se za određivanje svih strukturalnih neravnoteža, koje se trebaju razmotriti u procesu razmatranja prioriternih rashoda i definisanja gornjih granica rashoda budžetskih korisnika. U ovom dijelu se analiziraju i daju preporuke o strukturi budžeta s osvrtom na plaće i naknade, materijalne troškove, grantove i kapitalne izdatke.

Na osnovu ove analize i prognoze prihoda, urađene su projekcije budžetske potrošnje po ekonomskoj klasifikaciji za period 2020. – 2022. godina.

Postojeća struktura potrošnje nije optimalna, uslijed alociranja velikog iznosa budžetskih sredstava na plaće i naknade, socijalne transfere, te nedovoljne alokacije na materijalne troškove i kapitalne investicije, pa je imperativ Organu uprave Općine Breza, da se odupre povećanju potrošnje van okvira onoga što je fiskalno održivo.

U slijedećoj tabeli daju se okvirni ukupni troškovi po osnovu rashoda iz budžeta i po osnovu prihoda od sopstvene djelatnosti, namjenskih sredstava, donacija i primljenih tekućih transfera.

Tabela 7. Projekcija rashoda i izdataka za Općinu Breza za 2020. – 2022. godinu

Rashodi	Ostvareno	Plan	Projekcije		
	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
UKUPNO PLAĆE	1660849,51	1874218	1913872	1913872	1913872
Bruto plaće i doprinosi	1484801,76	1644218	1663872	1663872	1663872
Naknade troškova zaposlenih	176047,75	230000	250000	250000	250000
MATERIJALNI TROŠKOVI	1115176,06	1200000	1200000	1250000	1400000
TEKUĆI TRANSFERI	1189509,77	1536400	1550000	1550000	1720000
Subvencije	236302,43	292800	420000	420000	500000
Transferi pojedincima	413737,63	420000	450000	430000	470000
Transferi drugim nivoima vlasti	289754,71	460000	330000	350000	350000
Ostali tekući transferi	249715,00	363600	350000	350000	400000
Kapitalni grantovi	152156,23	260000	250000	300000	350000
Otplate kamate	74713,85	70000	60000	60000	60000
Nabavka stalnih sredstava	961397,05	1514382	1056128	1196128	1526128
Otplata duga	34141,83	85000	80000	80000	80000
Pozajmice	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostalo	0,00	250000	150000	150000	150000
UKUPNO	5187944,30	6790000	6260000	6500000	7200000

Odjel A. Plaće i naknade

U narednom periodu ne predviđa se značajnije povećanje broja zaposlenih, osim određenih preraspodjela državnih službenika i namještenika i ukoliko bude neophodnost za novim referatima u skladu sa zakonskim propisima i odredbama.

OPĆINA BREZA

Tabela 8.

	OSTVAREN O 2018. GODINA	PLAN 2019. GODINA	PROJEKCIJA		
			2020. GODINA	2021. GODINA	2022. GODINA
UKUPNE PLATE , NAKNADE I DOPRINOSI (BRUTO)	1.660.849	1874218	1913872	1913872	1913872
UKUPAN BROJ ZAPOSLENIH	69	71	71	71	71
PROSJEČNA PLATA (NETO)	1.119,75	1.204,92	1.204,92	1.204,92	1.204,92

Odjel B. Materijalni troškovi

Potrošnja na materijal i usluge se procjenjuje na 1.200.000 KM u 2020. godini, što predstavlja 19,00% ukupnog Budžeta Općine. Za izdatke za materijal i usluge u projekcijama za 2021. i 2022. godinu predviđa se povećanje 4,00% i 12,00% u odnosu na prethodnu godinu. Razlog za ovakvim povećanjem materijalnih troškova u narednom periodu jesu Troškovi ljetnog održavanja cesta, koji zahtijevaju veću sumu finansijskih sredstava, jer su neophodne sanacije cesta po mjesnim zajednicama.

Odjel C. Tekući transferi

Ukupno projicirani tekući transferi u 2020. godini iznose 1.550.000 KM i u odnosu na plan u 2019. godine su veći 0,88 %.

U strukturi planiranih tekućih transfera za 2020. godinu, najveći dio se odnosi na transfere iz oblasti socijalne zaštite, transfere iz oblasti obrazovanja, zdravstva, nauke, kulture i sporta, transfere iz oblasti rješavanja pitanja prava pripadnika boračke populacije i ostale tekuće transfere.

Odjel D. Kapitalna potrošnja Općine Breza

Ukupni kapitalni izdaci iz budžeta se projiciraju na 1.446.128. KM u 2020. godini. Opređenjem Općinskog načelnika je održivi budžet, ali i pojačana izdvajanja u infrastrukturne projekte, radi stvaranja adekvatnih uslova za investiranja na području Općine Breza kako domaćih tako i stranih investicija.

Predviđeni kapitalni projekti uključuju:

- Kapitalne projekte iz cestovne infrastrukture
- Kapitalne projekte iz oblasti vodoprivrede
- Kapitalne projekte u Mjesnim zajednicama
- Kapitalne projekte Javnim preduzećima i ustanovama
- Nabavku opreme budžetskim korisnicima
- Nabavku građevina

Tabela 9. Kapitalni projekti

	Ostvareno	Plan Budžeta	Projekcija		
	2018	2019	2020	2021	2022
Kapitalni grantovi	152.156,23	260.000	250.000	300.000	350.000
Nabavka stalnih sredstava	961.397,05	1.514.382	1.056.128	1.196.128	1.526.128
Izdaci za kamate	74.713,85	70.000	60.000	60.000	60.000
Otplata duga	34.141,83	85.000	80.000	80.000	80.000
UKUPNI KAPITALNI IZDACI	1.222.408,96	1.929.382	1.446.128	1.636.128	2.016.128

Njihova pojedinačna visina i raspored po nadležnim korisnicima biće utvrđena budžetima svake projicirane godine.

Budžetski prioriteti za period 2020. - 2022.godina

Suočena sa prioritetima i zahtjevima budžetskih korisnika koji nadilaze nivo raspoloživih resursa, obaveza je Općinskog načelnika da donese odluke o tome koje su njene prioritetne politike.

Prioriteti Budžeta općine Breza:

- Stabilizacija i konsolidacija Budžeta općine Breza – planiranje i izdvajanje sredstava za smanjenje ukupnog deficita Budžeta općine Breza iz prethodnih godina
- Reorganizacija lokalne općinske uprave
- Budžetska disciplina i jačanje fiskalne odgovornosti korisnika budžetskih sredstava (potrošačkih jedinica, Općinski načelnik i općinske Službe)
- Uvođenje trezorskog načina poslovanja sa budžetskim korisnicima u cjelosti i uspostava internog sistema kontrole i nadzora nad utroškom sredstava svih budžetskih korisnika
- Isplata plata uposlenika i naknada općinskih vijećnika u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima
- Izdvajanja za prijem i podrška odrađivanje volonterskog staža, akademski obrazovanih mladih ljudi
- Koordinacija i pojačane aktivnosti svih korisnika budžetskih sredstava u prikupljanju javnih prihoda sa svih nivoa vlasti
- Izdvajanja za socijalna davanja
- Pобољшanje zdravstvenih uslova stanovništva
- Pобољшanja uslova zaštite stanovništva od prirodnih i ljudskih nepogoda – osnivanje Vatrogasne jedinice, nabavka dodatne opreme za Vatrogastvo i kadrovska jačanja u Službi civilne zaštite
- Subvencije za rješavanje steriliteta kod bračnih parova koji žele formirati porodicu
- Izdvajanja za stipendiranje srednjoškolaca i studenata
- Daljnja podrška poljoprivrednoj proizvodnji
- Subvencije za jačanje kapaciteta i razvoja malih i srednjih preduzeća
- Promocija domaćih proizvoda
- Stvaranje uslova za jačanje turizma
- Pripreme za uvođenje i uspostavljanje sistema korištenja Javno-privatno partnerstvo
- Stvaranje industrijskih i poslovnih zona – uslov za razvoj malih i srednjih preduzeća kao osnov za upošljavanje mladih ljudi
- Formiranje Javne ustanove ili Javnog preduzeća Kulturno-sportski Centar, radi boljeg korištenja općinskih resursa i njihovog očuvanja, a sve u cilju jačanja kulturno – društvenog
- sportskog življenja lokalnog stanovništva
- Dовršetak izgradnje sportske dvorane, kao i jačanje nevladinog sektora
- Infrastrukturna davanja – rekonstrukcija primarne i sekundarne mreže vodovodnih i kanalizacionih sistema ,uređenje kanalizacionih sistema(izgradnja kolektora za prečišćavanje otpadnih voda),radovi na zaobilaznici Breza-Vareš, asfaltiranje putnih komunikacija,proširenje javne rasvjete, rješavanje odvoza otpada, modernizacija Komunalnog preduzeća...

Budžetski i ostali korisnici budžeta imali su obavezu pripremiti i dostaviti Službi za finansije,inspekcijske poslove i opću upravu svoje zahtjeve sa prioritetima za potrebnim sredstvima. Cilj ovih zahtjeva je da se budžetskim korisnicima pruži mogućnost da doprinesu izradi Nacrta budžeta Općine Breza za 2020. godina tako što će odrediti svoje prioritete za raspodjelu sredstava iz budžeta, a u skladu sa ciljevima ekonomskih i društvenih politika I Strategijom razvoja Općine Breza 2019-2027 godina.

Prijedlozi prioriteta potrošnje i početnih gornjih granica rashoda za period 2020-2022. godine sadržani u ovom dokumentu utvrđeni su sveobuhvatnim razmatranjem sljedećih ključnih faktora:

- fiskalne politike Općine Breza i okvira raspoloživih sredstava;
- dostavljenih finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika;
- utvrđenim prioritetima Općine Breza.

U skladu sa članom 18. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Sl. novine Federacije BiH“, br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18 i 11/19) nakon usvajanja od strane Općinskog načelnika, ovaj dokument bit će dostavljen Općinskom vijeću općine Breza kao informacija i objavljen na web stranici Općine Breza.

Datum: 30.10.2019 godine
Broj: 01/2-14-2611/19

OPĆINSKI NAČELNIK
Mr.sci. Munib A.Zaimović

